

[Hanne Reintoft.]

forskellige formål er det vel endnu for tidligt at diskutere, da der snart vil fremkomme en redegørelse fra et udvalg nedsat af landbo-kommissionen. Men jeg vil gerne understrege, at der er tale om 2 hovedproblemer, dels en jordfordeling, hvor det er problemet at få byttet markarealer mellem landmændene uden at oprette et marked med køb og salg, dels et generationsskifteproblem. En jordbank må have et klart sigte: afskaffelsen af den private ejendomsret til jorden, da denne private ejendomsret har vist sig at være vor tids største hindring for landmændenes og især for landboudommens muligheder for at få en passende og rimelig jordfordeling og for at få brugsretten til jorden, og det er jo det, det drejer sig om.

Byggestoppet og bestemmelsen om, at statslån til byggeri kun kan fås i forbindelse med jordkøb, blev skarpt kritiseret på De samvirkende sjællandske Husmandsforeningers sendemandsmøde i år. Mange andre har ligeledes udtalt sig beklagende over den mangel på nybyggeri, der er så afgørende for en effektiv produktion. I bladet Effektivt Landbrug nr. 11 hævdes det, at der i de senere år kun er blevet bygget ca. 20 pct. af det staldareal, som bør bygges. Næstformanden for De samvirkende jyske Husmandsforeninger, Chr. Sørensen, udtalte ved generalforsamlingen i Ribe Amts Husmandsforening, at der skulle bygges ca. 400.000 m² staldbygninger om året for at bevare den animalske produktion på et tilstrækkeligt niveau. Der blev i 1969 kun fuldført 173.000 m² etageareal avlsbygninger mod 601.000 m² i 1964. Det er ikke svært at se, hvad vej det går.

Det siges ofte på landbrugsmøderne, at den manglende byggeaktivitet vil betyde en afgørende svækkelse af dansk landbrugs konkurrenceevne. Der er ofte nok appelleret til regeringen om at lette finansieringen af landbrugsbyggeriet. Husmandsforeningerne henvendte sig i 1969 til regeringen og bad denne om en rentesikringsordning for nyt byggeri af avlsbygninger efter samme regler

som for skibsbyggeri. Må jeg også spørge, om ministeren overvejer at fremsætte et sådant forslag. Jeg går ud fra, at ministeren vil landbruket det vel.

Jeg vil i denne forbindelse foreslå, at der samtidig med billige lån til det mindre landbrugs staldbyggeri fremsættes en bygge lov for landbrugsbyggeriet. Denne bygge lov kunne sikre hensigtsmæssig brug af bygge materiale og tidssvarende konstruktioner til at danne tilfredsstillende rammer om produktionen. En sådan bygge lov og økonomisk støtte til staldbyggeri er der meget større behov for i landbruget end for endeløse diskussioner om sammenlægningsgrænserne.

Landbokommissionen af 1960 har udskudt spørgsmålet om bygningsinvesteringer til overvejelse i forbindelse med landbrugsordningerne, men påpeger dog, at det vil være en forudsætning at sikre de nødvendige midler til staldinvesteringer, hvis en betydelig husdyrproduktion skal fastholdes. Da Krogstrupudvalgets betænkning har været debatteret, vil det have stor interesse at få oplysning om, hvad regeringen vil gøre for at sikre en udvidelse af landbrugsbyggeriet. Nogle tanker må der vel kunne fremsættes.

Der må også ydes tilskud til landbrugsproduktionen på andelsbasis. Sidst har vi hørt om fem landmænd i Dronninglund, der har oprettet en stald til fedekalve netop på andelsbasis. Den slags initiativer har fået alt for lidt støtte fra videnskaben og specielt alt for lidt støtte fra landbrugets forsøgs virksomheder, og økonomisk har andelslandbrug ikke fået støtte fra nogen som helst.

Der er ingen tvivl om, at såfremt vi ønsker at bevare landmændenes brugsret til landbrugets produktionsmidler, må samfundet støtte den videreudvikling af andelsbevægelsen, der har været, og også være med til at oprette andelslandbrug.

Med hensyn til landbrugsstøtten har landbrugsorganisationerne fremsat en fællesudtalelse, hvori de kræver, at den kontante landbrugsstøtte skal udgøre 3 pct. af natio-